

ŽINGSNIAI 2018

ISTORIJŲ,
KURIOS ĮKVEPIA

IŽANGA

Kiekvienam iš mūsų duota širdis ir kelias, kuriuo einame. Tačiau vieniems, regis, užtenka žingsnio iki svajonės išsipildymo, o kitų gyvenimo indą tiesiog perpildo skausmas, ligos, artimo smurtas, įvairios nesėkmės. Tuomet reikia tvirtai ištiestos rankos, konkrečių veiksmų, tikėjimo ir ryžto keistis.

Europos socialinio fondo agentūra jau 16 metų rūpinasi investicijomis į žmogų Lietuvoje.

Europos socialinio fondo projektai suteikia galimybių jų neturintiems. Tai investicijos į žmogaus permainas. Naujos žinios, nugalėta baimė, pasikeitęs gyvenimas ar išmokta pamoka – neišgalvotos ir jaudinančios žmonių, kurie gyvena greita mūsų, sėkmės istorijos.

Penktokė Viktorija, kuri labai mėgo piešti planetas, liovėsi. Mokykloje mergaitė patyrė patyčias, o tai tapo išbandymu visai šeimai. Atskirties ir tylos sieną iš pradžių bandė įveikti pati šeima, tačiau galiausiai ryžosi ieškoti specialisto pagalbos.

Keturių vaikų mamai Oksanai kiekvieną dieną tekdavo sunki rolė. Niekas nė netarė, kad po pozityvumo kauke slypi bemiegės naktys, kasdienis darbų maratonas, nerimas, sudėtingi santykiai su pirmuoju vyru.

Pasaulis yra vienas visiems. Net jei akys nemato spalvų, o garsus girdėti gali nebent širdimi. Ar susimąstome, į kokias situacijas patenka žmonės, kurių dienos yra tarsi uždarytos durys? Ar tikrai mokame prie jų prieiti? O reikia tiek nedaug – tik drąsos paliesti kito petį.

„Stebėti gyvenimą čia ir dabar, veikti čia ir dabar, šiomis aplinkybėmis“, – savo išmoktomis pamokomis dalijasi mokyklos vadovė Ina.

Medicinos doktorantai iš Kazachstano norėjo mokytis iš geriausių Europos gydytojų. Atvykę į Lietuvą jie džiaugiasi, kad viltys pasiteisino su kaupu, o Kauną vadina mažuoju Kembridžu...

Jūsų dėmesiui – dešimt skirtingų istorijų. Pasidalijimų, kurie įkvepia.

GESTŲ KALBOS VERTĖJA: KURČIOJO TIKRAI NEAPGAUSI

„Mergina neturėjo socialinių įgūdžių, ją reikėjo lydėti į polikliniką, SODRĄ, socialinės rūpybos skyrių, seniūniją ir panašias įstaigas, kad būtų užtikrintos visos socialinės garantijos.“

Viešumo vengianti šios istorijos herojė Reda (vardas pakeistas) šeimoje patyrė tikrą pragarą. Klausos negalią turinti jauna mergina nemokėjo praustis, pasirūpinti savimi, o motina ją vadino psichine ligone ir ketino paguldyti į psichiatrijos kliniką.

„Mes, girdintieji, nepažįstame kurčiųjų pasaulio, kultūros. Jie yra labai temperamentingi. Emocijas reiškia rankomis ir mimika, todėl iš šalies atrodo neįprastai. Jiems visiškai priimtina mažai pažįstamo žmogaus paklausti, kiek jis uždirba, ką valgo jo vaikai.“

Kita vertus, tave pamatę vieną kartą, kitąsyk sutikę gali apsikabinti ir pabučiuoti – tarsi seną draugą. Jie geba puikiai skaityti ir iš veido mimikos. Kurčiojo tikrai neapgausi“, – mintimis dalijasi gestų kalbos vertėja.

Netrukus Reda kartu su jaunesniais broliu ir sese atsidūrė gatvėje – priklausomybę nuo alkoholio turinti mama šeimą tiesiog paliko. Kai susipažino su socialine darbuotoja, mergina gyveno dėdės bute, kol jis atlikinėjo bausmę.

Negana to, Reda laukėsi kūdikio. Mergina neturėjo socialinių įgūdžių, ją reikėjo lydėti į polikliniką, SODRĄ, socialinės rūpybos skyrių, seniūniją ir panašias įstaigas, kad būtų užtikrintos visos socialinės garantijos.

Sunku net įsivaizduoti, koks būtų mūsų herojės likimas, jei ji nebūtų sulaukusi pagalbos.

Reda šiuo metu lanko psichologo konsultacijas, įgyja bendravimo įgūdžių. Atsiradus galimybei, drauge su vaiku dalyvavo šeimos stovykloje. Jauna mama čia susirado naujų pažįstamų, bendravo. Ji įgijo pasitikėjimo savimi, nejautė barjero, kad negali susikalbėti su kitais, o jeigu nesuprasdavo – tiesiog parašydavo raštelį.

Galima sakyti, kad gestų kalbos vertėjos globojama ir kitų specialistų padedama nedidukais žingsneliais ji artėja visaverčio gyvenimo link.

A close-up photograph of a hand holding a smaller hand, likely a child's, symbolizing support and care. The background is a blurred crowd of people. In the top right corner, there is a white circular graphic containing the number '1'.

Projektą „Kompleksiškai teikiamų
paslaugų šeimai plėtra Šalčininkų
rajone“ įgyvendina Šalčininkų raj.
savivaldybės administracija

„Tikiuosi, kad dar sulauksiu
akimirkos, kai pasaulio
mokslininkai visiškai
išsiaiškina žmogaus biologiją.
Štai tada bus labai įdomu.“

GABRIELIS: KURTI VAISTUS SVAJOJAU NUO MOKYKLOS LAIKŲ

Strategijų, kaip įveikti vėžį, yra ne viena. Mokslas nuolat vystosi ir atranda naujų potencialių gydymo būdų. Kiekvienas atradimas yra viltis.

32 metų mokslininkas Gabrielis Kundrotas atviras – viltis, kad galbūt naujas vėžio gydymo metodas arba šio naujo metodo derinys su senesniais gydymo būdais bus tas, kurio reikia, jo mintyse kirba jau seniai.

Kurti vaistus buvo vyro svajonė nuo mokyklos laikų. Jos link Gabrielis ėjo po truputį, bet tvirtai.

„Apima labai geras jausmas, kai darai tai, ką nepaprastai mėgsti, o darbo rezultatai gali padėti žmonėms, kuriems to labai reikia“, – sako jis.

Jaunas mokslininkas neslepia – projektas, kuriame dalyvavo, sudarė sąlygas išvykti į užsienio lyderiaujančią bendrovę pasisemti naujų žinių ir pamatyti, kaip ten dirbama.

Mokydamasis doktorantūroje Gabrielis rimtai susidomėjo ne tik suaugusio žmogaus kamieninėmis ląstelėmis, bet ir jų išskiriamomis specifinėmis pūslėlėmis – egzozomomis.

„Supratau, kad gimsta nauja technologija, ir aš privalau ją perprasti. Mano tikslas yra ne tik vaistą sukurti laboratorijoje, bet jį ir toliau tobulinti pagal griežtus reikalavimus, kad vėliau gydytojai galėtų jį taikyti žmonėms. Lietuvoje man to išmokyti nebuvo galimybių.

Jei nebūčiau laimėjęs konkurso stažutei finansuoti, nebūčiau prisijungęs prie Nacionalinio vėžio instituto imunologijos laboratorijos ir biotechnologijų įmonės „Froceth“ bendro projekto. Įsitraukęs į naują – vėžio imunoterapijos – sritį, įdiegiau technologiją naujos kartos priešvėžiniams vaistams kurti“, – sako G. Kundrotas.

Stažuoatę bendrovėje „The Cell Factory“ vyras vadina ypatinga. Mat ši bendrovė yra viena iš lyderiaujančių bendrovių regeneracinės medicinos srityje, einanti inovacijų priešakyje. Būtent čia mokslininkas išmoko pagrindų, kaip savo žinias ir gebėjimus pritaikyti praktiškai, perprato naują – egzozomų – technologiją, su kuria sieja savo dabarties ir ateities darbus.

Paprašytas paprastai paaiškinti, koks galėtų būti jo ir kolegų kuriamas vaistas, G. Kundrotas sako, kad kalbant supaprastintai ir populiariai – tai vaistas, kuriamas iš paties paciento imuninių ląstelių.

„Natūraliai žmogaus organizme esančios imuninės sistemos ląstelės susirgus onkologine liga nebeįstengia atlikti savo funkcijų: vienos nesugeba atpažinti, kitos – sunaikinti. Taikydami įvairias technologijas, tarp jų – ir mano parsivežtą naujausią, mes laboratorijoje vėl mokome imuninės sistemos ląsteles atpažinti vėžines plaučių, odos ir smegenų ląsteles.

Taigi kiekvienam pacientui bus sukurtas tik jam skirtas vaistas. Toks vaistas turėtų būti veiksmingesnis“, – pasakoja Gabrielis.

Jaunas mokslininkas džiaugiasi, kad darbas jam teikia malonumą, o siekis domėtis savo sritimi ir naujausiais pasiekimais, noras sukurti ką nors nauja – natūrali, nuolatinė, pasąmoninė ir neblėsanti jėga.

„Vis dėlto kuo daugiau išmanau, tuo daugiau atsiveria nežinomybės plotų. Kad galėčiau kokybiškai eiti toliau, ieškau galimybių išmokyti naujų technologijų, kurios padėtų spręsti naujus iššūkius.

Taigi man mokslininko darbas yra nuolatinis tobulėjimas, o pats šis procesas, atmetus trumpalaikius sunkumus, man teikia džiaugsmą. Tačiau kartu eina ir atsakomybė. Kai dirbi srityje, kur gimsta inovacijos, į tave nukreipti žvilgsniai tų, kurie tų inovacijų laukia“, – sako G. Kundrotas.

Viena iš didžiausių mokslininko svajonių – savo akimis pamatyti, kaip jo su kolegomis sukurtas naujas vaistas padeda žmonėms. Toks rezultatas visapusiškai įprasmintų mokslininkų darbą.

„O jeigu pasvajojus dar daugiau, labai tikiuosi, kad savo gyvenime dar sulaukisi akimirkos, kai pasaulio mokslininkai visiškai išsiaiškina žmogaus biologiją. Štai tada bus labai įdomu“, – šypsosi G. Kundrotas.

Projektą „Mokslo ir tyrimų atvira prieiga – MITAP 2“ įgyvendina Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra

OKSANA: SAVO VAIKUS PO MOKYMŲ PAŽINAU IŠ NAUJO

„Kompiuteris, telefonas ir uždarytos vaikų kambarių durys – vis retesnis reiškinys, ir tai mus labai džiugina. Namie visai kita aura, čia būti gera ir mums su vyru, ir vaikams. Mūsų šeima vėl lyg vienas kumštis.“

Projektą „Kompleksinių paslaugų šeimai plėtra Širvintų rajone“ įgyvendina Širvintų raj. savivaldybės administracija

Iš Druskininkų į Šiaulių kaimą Širvintų rajone gyventi su šeima persikėlusį Oksana Avlasevičienė – keturių vaikų mama. Pozityvi ir švytinti, žavi ir komunikabili, visada pasitempusi moteris niekada nesiskundė.

Niekas nė neįtarė, kad po jos kasdien dėvima kauke slypi bemiegės naktys, kasdienis darbų maratonas ir didis nerimas – bendravimo ir ryšio su vaikais stoka, sudėtingi santykiai su pirmuoju vyru. Ramybės moters šeimoje nebuvo, bet ji savomis jėgomis bandė su tuo susidoroti, manė, kad padėtis pagerės paaugus mažiesiems, kad tokie rūpesčiai slegia visas nieko nespėjančias ir pavargusias mažų vaikų mamas.

„Nemaniau, kad man reikalingi Pozityvios tėvystės mokymai, – visada viską spręsdavau pati. Tačiau esu aktyvi, smalsi, o mūsų rajone kultūrinių renginių beveik nevyksta – todėl mane domina viskas, kur galiu ko nors išmokyti, praleisti laiką, pabendrauti. Ir į šiuos mokymus užsirašiau iš smalsumo, trokšdama nors trumpam pamiršti buitį.

Tikrai nė neįsivaizdavau, kad mokymai taip paveiks mano mintis, kad mūsų šeimos gyvenimas pasikeis iš esmės. Šiandien esu be galo laiminga, kad ten atsidūriau. Kursai sukrėtė, supurtė vidų. Visą teko pergaltoti. Staiga supratau, kad dukra ne tokia uždara, kaip atrodė, o visiškai kitokia – aktyvi ir komunikabili“, – šypsosi jauna moteris.

Oksana atvira – kursuose nemokė, kaip bendrauti su vaikais. Tačiau ji suprato, kad šeimoje trūksta ryšio su jais: mažieji – trimetė Karina ir nė metukų dar neturintis Laurius – gauna daugiau dėmesio, vyresnieji – trylikametis Lukas ir dvylikametė Kamilė – tarsi būna sau, nes yra savarankiški ir dideli.

„Mąstymas pasikeitė iš esmės. Supratau, kad paauglystė – sudėtingas laikas, o šeimoje tuomet buvo įtempta padėtis, vyresniejai ją matė ir suprato. Jei paauglys nori pasikalbėti, turi su juo bendrauti tą pačią akimirką – jokių „palauk“ čia negali būti. Nes vėliau jis nebe-norės atsiverti.

Pradėjome daug laiko skirti vaikams, stengėmės juos išgirsti ir su jais kalbėtis – anksčiau mūsų šeimoje taip nebuvo. Manėme, kad svarbiau mūsų su vyru santykiai, mūsų santykių šlifavimas, vaikai tarsi neturėtų dalyvauti suaugusiųjų gyvenime. Taip nepastebimai ir nutolome nuo jų. Dabar mūsų namuose viskas kardinaliai pasikeitė – ir tik į gera“, – teigia moteris.

Kiekvieną vakarą, kai vyras grįžta iš darbo, šeima padeda mobiliuosius telefonus į šalį, išjungia televizorių ir dvi valandas praleidžia kartu: kalbasi, ieško bendrų veiklų, žaidžia ar pramogauja.

Negana to, vyresniejai mielai padeda mamai buityje, patys net neliepiami susitvarko kambarius, o vyriausias sūnus smagiai laiką leidžia su patėviu – jiedu vis imasi vyriškų darbų, o juos dirbdami atranda bendravimo džiaugsmą.

Vasarą Lukas ir Kamilė pirmą kartą buvo stovyklose. Be to, visa šeima atostogavo prie jūros. Oksana sako supratusi, kad kur kas svarbiau leisti pinigus vaikų poreikiams, o ne daiktams.

„Užaugę vaikai, gal atsiras ir daugiau pinigų – tada ir nusipirksim daiktų, kurių norime. Juk turbūt vaikai ir vėliau atsimins ne gražesnę mamos suknelę ar brangesnį papuošalą, o smagiai kartu praleistą laiką“, – šypsosi moteris.

Dabar Oksana save vadina laiminga mama ir moterimi – vyresnieji eina į mokyklą, o ji su trejų Karina ir dar nė metukų neturinčiu Lauriu sukasi namie. Vakaraus visa šeima veikia ką nors kartu. Tai Oksanai ir jos vyrui dabar yra kur kas svarbiau nei tvarkingi namai ar preciziškai išlyginti drabužiai.

„Nežinau, apie ką kalbasi vyras su vyresnėliu sūnumi, tačiau matau, kaip vaikas pasikeičia po tų pokalbių, – prišokęs klausia, gal man reikia padėti, yra pasitempęs, rūpestingas. Kompiuteris, telefonas ir uždarytos jo kambario durys – vis retesnis reiškinys. Namie visai kita aura, čia būti gera ir mums su vyru, ir vaikams. Mūsų šeima vėl lyg vienas kumštis“, – pasakojo moteris.

Buitis, keturi vaikai, maisto gaminimas, indai, skalbiniai, pamokos – kaip Oksana viską spėja? Moteris juokiasi – ji tikrai nespėja visko: ir namai būna sujaukti, ir indai neplauti. Apstipvarko, kai užmiega visi vaikai, o šeštadienis – visos šeimos tvarkymosi diena.

„Tačiau dabar man ne buitis svarbiausia. Būna, kad ir valgyti nepagaminiu, kad valgome pusgaminius, visko būna. Niekada nebuvau namų šeimininkė 24 valandas per parą. Gana anksti vaikai pradėjo lankyti darželį, o aš dirbau. Dabar toks laikotarpis, bet kai paaugus mažasis – eisiu dirbti. Be to, daug padeda vyras. Jis mane skatina ir išleidžia, nesėdžiu namuose“, – pasakoja Oksana.

ANTROJE KLASĖJE PATIRTOS PATYČIOS – IŠBANDYMAS VISAI ŠEIMAI

Labiausiai Viktorija mėgdavo piešti planetas. Taip pat – gamtą. Tačiau antroje klasėje ji piešti liovėsi, o eiti į mokyklą tapo iššūkiu. Šalčininkų rajone gyvenanti mergaitė nuo antros klasės ėmė patirti patyčias. Ir ne tik iš mokinių.

„Mano dukterį mokykloje pradėjo vadinti „stora karve“ ir panašiai. Apie tai ji iš karto man pasipasakodavo. Mačiau, kad namo grįždavo susinervinusi, į mokyklą eiti nebenorėjo, tapo uždara. Be to, pasikeitė lietuvių kalbos mokytoja, naujoji tiesiog šaipydavosi iš vaikų. Iš Viktorijos taip pat“, – pasakoja mergaitės mama.

Pasak moters, vaikas jaučiasi kitoks, kai yra kitokios kūno formos, kai yra iš nepilnos šeimos. Gali būti, kad vaikas raudonplaukis, nešioja akinius. Klasėje buvo dar keli vaikai, išgyvenantys patyčias.

Ilgainiui Viktorija nebenorėdavo keltis ir eiti į mokyklą. Ypač jei tą dieną būdavo lietuvių kalbos pamoka. Be to, ji ėmė manyti, kad jos piešiniai negražūs, nors anksčiau noriai piešdavo.

Iš pradžių tėvai manė, kad susitvarkys patys, tačiau padėtis negerėjo, o mergaitės nenoras dalyvauti klasės gyvenime ir atsiribojimas tik stiprėjo. Ji dėl to išgyveno: nuvertino save, jautėsi negraži, sunkiai rinkosi drabužius mokyklai, nebenorėjo draugauti su kitais vaikais.

Tėvai dažnai pagalvodavo apie specialistų pagalbą. Kai dukra buvo ketvirtokė, atsirado galimybė lankyti psichologo konsultacijas.

Tiek pati Viktorija, dabar jau penktokė, tiek jos mama sako, kad psichologo vaidmuo buvo vienas svarbiausių, nes net ir labiausiai mylintys žmonės kartais nežino, kaip padėti tam, kuris, atrodo, stipriai uždaro savo pasaulio duris.

Pirmieji Viktorijos susitikimai su psichologu nebuvo lengvi – ji buvo uždara, buvo sunku išsikalbėti. Tam, kad mergaitė prabiltų, prireikė laiko ir kantrybės. Tačiau į psichologės kabinetą mergaitė visada eidavo noriai – vėliau su specialiste jos rado bendrą kalbą.

Kelias iki pasitikėjimo savimi nebuvo nei trumpas, nei lengvas. Šiandien Viktorija jaučiasi kitaip: ji nebijo kritikos, išmoko reaguoti į situacijas, jos galva drąsiai iškelta. Mergaitė nepakeitė mokyklos, ji vėl piešia, surengė savo darbų parodą. Viktorija lanko meno mokyklą ir svajoja rinktis specialybę, susijusią su piešimu.

Paklausta, ką patartų kitiems vaikams, kurie patiria patyčias ar susiduria su panašiomis problemomis, Viktorija turi vienintelį patarimą – kreiptis į psichologą.

4

Projektą „Kompleksiškai teikiamų paslaugų šeimai plėtra Šalčininkų rajone“ įgyvendina Šalčininkų raj. savivaldybės administracija

„Net ir labiausiai mylintys žmonės kartais nežino, kaip padėti tam, kuris, atrodo, stipriai uždaro savo pasaulio duris.“

SIEKTI SVAJONIŲ MEDICINOS DOKTORANTAI IŠ KAZACHSTANO PASIRINKO LIETUVĄ

„Mokslinės galimybės Kaune – didelės, šis miestas gali būti mažasis Kembridžas ar Oksfordas.“

Kad ir kokia būtų svajonė – jos siekimas visada motyvuoja nenuleisti rankų ir ugdo charakterio savybes. Du kazachai – Almasas ir Serikas – savo ateitį su medicina sieti pradėjo dar mokydamiesi vidurinėje mokykloje. Abu kaip susitarę tikina – jau 9 klasėje suprato, kad norint siekti svajonės reikia ne tik svajoti, bet ir daryti: pirmiausia – gerai mokytis. Be to, Serikas vaikystėje labai sirgo, beveik metus jam teko praleisti ligoninėje – vaikas jau tuomet susidomėjo medicina ir jam atliekamomis procedūromis.

„Labai džiaugiuosi, kad mano pasirinkimui pritarė tėvai. Iš jų gavau svarbiausią palaikymą – moralinį ir finansinį. Mano svajonė tapti gydytoju nebuvo vaikiška – tiksliai žinojau, koks nelengvas kelias laukia pasirinkus šią profesiją“, – sako Almasas, pirmiausia baigęs Medicinos universitetą Astanoje.

Vaikinui studijos nebuvo lengvos. Norėdamas ne tik mokytis, bet ir užsidirb-

ti, naktimis jis dirbo greitosios pagalbos gydytoju, o dienomis studijavo.

„Man tai buvo puiki praktika ir gyvenimo mokykla. Kas sunkiausia jaunam gydytojui? Būti ištroškusiame žinių. Save motyvuoti kiekvieną dieną, ypač kai 12 ir daugiau valandų praleidi darbe“, – pasakoja Almasas.

Kalbėdamas apie medicinos studijas šypsosi ir Serikas – kartais jis pavydžiai žiūrėdavo į draugus, pasirinkusius inžineriją ar verslo studijas, mat jiems mokytis buvo kur kas lengviau. Tačiau jaunas gydytojas niekada nesigailėjo dėl savo sprendimo.

Serikas tikėjo, kad, norint pasiekti aukštumą, brangi įranga ir reagentai nebūtinai, kur kas svarbiau stropiai mokytis, įdėmiai klausyti, matyti ir akylai stebėti pokyčius ir procesus profesinėje srityje. Lėšų daug neturėjo, tad studijuodamas rengė mokslinius pranešimus, dalyvavo

konferencijose, dirbo savanoriu Priėmimo ir skubiosios pagalbos skyriuje, domėjosi kardiologija, žmogaus anatomija, eksperimentavo ir siekė aukštumą.

Besimokydamas 5 kurse pradėjo dirbti naktimis sanitaru morge, ten rengė vieną iš savo mokslinių straipsnių. Žmogaus mirties priežasčių aiškinimasis viliojo būsimą gydytoją tarsi detektyvą. Studijuodamas ir dirbdamas kardiologijos srityje, Serikas dažnai svajojo tobulintis Europoje, kad galėtų pasisemti patirties iš geriausių specialistų. Begalinis noras tobulėti atvedė jį į Lietuvos kardiologijos kliniką – mūsų šalis jaunam gydytojui pasiūlė puikias galimybes ir praktišką su geriausiais specialistais.

Nuo 2011-ųjų kardiologu Astanoje dirbęs Almasas taip pat didžiule sėkme vadina pažintį su Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Širdies, krūtinės ir kraujagyslių chirurgijos klinikos profesoriumi Rimantu Benečiu. Noru

5

Projektą „Lietuvos aukštųjų mokyklų žinomumo ir prestižo didinimas Kazachstane, studijų Lietuvoje populiarinimas“ įgyvendina Lietuvos sveikatos mokslų universitetas

gauti naujų žinių ir gilintis į savo sritį degantis vaikinai pasinaudojo projekto teikiama informacija ir galimybėmis, stojo į doktorantūros studijas mūsų šalyje ir jam pavyko.

Almasas specializuojasi į gimtųjų širdies ydų srityje. Jo prioritetas – padėti žmogui išsaugoti širdies vožtuvą.

„Mano viltys mokytis Lietuvoje pasiteisino su kaupu – čia puikios galimybės derinti mokslą ir praktiką, o tai mūsų profesijoje be galo svarbu“, – kalba jaunas vyras.

Apie Kauną ir čia dirbančius puikius širdies chirurgus dar studijuodamas sužinojo ir Serikas. Jo tikslas mūsų šalyje – dirbti didelėje chirurgų komandoje ir įgyti patirties laboratorijoje. „Noriu teikti aukštos kokybės medicinos paslaugas ir pritaikyti mokslinius tyrimus Kazachstane, toliau nei Astana ar Almatą“, – sako jis.

Nors Seriko šeima liko Kazachstane, čia jis neliūdi. Vyras susibičiuliavo su pirmuoju savo nuomotoju Ramūnu, kuris jį supažindino su mūsų šalies kultūra ir tradicijomis. Savaitgaliais jaunas gydytojas stengiasi aplankyti gražias Kauno vietas. Seriko laiką Lietuvoje praskaidrina ir geranoriški kolegos.

„Lietuva man atrodo rami ir taiki šalis, čia gera ir dirbti, ir studijuoti. Mano akimis, čia yra mažiau streso nei didesnėse šalyse. O mokslinės galimybės Kaune – didelės, šis miestas gali būti „mažasis“ Kembriđžas ar Oksfordas“, – pasakoja Serikas.

Almasas mūsų šalyje gyvena su šeima – čia yra ir jo žmona bei moksleivis sūnus. Jie – didžiausia vyro atrama ir palaikymas. Jaunas gydytojas puikiai sutaria ir su kolegomis, o dukart per savaitę su mokslo draugais renkasi pažaisiti futbolo. Kitomis dienomis aktyviai sportuoja klube. O savaitgalius Almasas dažniausiai praleidžia su šeima.

Ar Kauno Klinikų širdies, krūtinės ir kraujagyslių chirurgijos klinikoje sėkmingai doktorantūros antrame kurse studijuojantys jauni gydytojai norėtų, kad jų vaikams pasirinktų ne kokią kitą, o mediko kelią?

Almasas atviras: „Jei toks sūnaus sprendimas būtų labai gerai apsvarstytas ir pamatuotas – tikrai jį palaikyčiau ir padėčiau viskuo, kuo galiu. Jau dabar man nereikia jam aiškinti, kas yra didžiulė atsakomybė, mat jis auga matydamas mane ir mano aplinką. Būčiau tikrai laimingas, jei vieną dieną jis ištartų: „Tėti, noriu būti gydytojas.“

„Man ilgas ir sunkus kelias medicinoje, gydytojo profesijos link – laimingiausias gyvenimo tarpsnis. Žinoma, jei sūnus ar dukra suprastų, kad jų pašaukimas – tarnauti žmonėms, ir pats rekomenduočiau jiems rinktis gydytojo profesiją“, – sako Serikas.

SILVIJA BEATRIČĖ: VISĄ LAIK JAUČIAUSI KITOKIA, BET NE DĖL SAVO NEGALIOS

Kaunietei Silvijai Beatričei dar tik devyniolika, o ji groja fortepijonu, saksofonu, gitara ir klarnetu, dainuoja, rašo knygas, kuria muziką ir žodžius, mokosi kalbų. Pasaulio nematanti mergina jau išleido poezijos knygą trimis kalbomis su kompaktine plokštele, kurioje – jos 7 kūrinų ciklas fortepijonui, baigia detektyvinį romaną, svajoja parašyti ir istorinį.

Jaunos merginos svajonių darbas – dėstyti universitete fortepijono specialybę. Šiuo metu Silvija Beatričė – antro kurso VDU Muzikos akademijos Atlikimo meno fortepijono specialybės studentė. Kas mėnesinės tikslinės išmokos, kurias teikia projektas studentams, turintiems negalią, – svari parama studijuojant ir pagalba siekiant išsvajoto tikslo, nes atsiranda įvairių papildomų išlaidų.

Apie muziką, ateitį, susijusią su muzika, jauna pianistė svajojo nuo vaikystės. Ir ši svajonė nepasikeitė nei paauglystėje, nei vėliau. Jau būdama dvejų metų mergaitė pajuto, kad nori būtent fortepijono – skambinti šiuo instrumentu buvo jos svajonių svajonė. Jau tada įsivaizdavo save scenoje.

„Mano senelė tuo metu dirbo naktine budėtoja vaikų darželyje. Vakare mane, tuo metu trimetę, įleisdavo į salę, kur stovėjo fortepijonas. Koncertuodavau ir močiutei, ir tėvams – visiems, kurie tuo metu klausė.

Tėtis, mokėsis groti akordeonu, pamokė mane fortepijono pradmenų. Kad esu gabi muzikai, pastebėjo mokyklos muzikos mokytoja ir pasiūlė mamai leisti mane į muzikos mokyklą. Iškart žinojau, ko noriu mokytis, – nei skambinimas gitara, nei dainavimas manęs netraukė.

Pasaulis be muzikos? Būtų labai liūdna. Negalėtume atsipalaiduoti. Jei nebūtų fortepijono, nežinau, kaip išgyvenčiau. Kartais juokauju, kad jei nebūtų fortepijono, man nebereikėtų nieko“, – įsitikinusi pianistė.

Nors turi regėjimo negalią, mokykloje (ir darželyje) Silvija Beatričė mokėsi su reginčiaisiais. Dalykai, kuriems buvo gabi, jai ėjosi lyg per sviestą, be didelių pastangų. Tačiau ten, kur neturėjo talento, buvo sunkiau. Mat mokytis buvo sunkiau dėl techninių galimybių. Mergina dirbdavo kompiuteriu, o matematiką reikėjo mokytis be jo, tik Brailio raštu.

„Visą laik jaučiausi kitokia, bet ne dėl savo negalios. Esu kitokia iš esmės. Neturėjau ir neturiu nė vieno savo amžiaus draugo – mano geriausios draugės vyresnės po 20 ir daugiau metų. Su bendraamžiais nerasdavau bendros kalbos, pati jaučiausi kur kas vyresnė, nei esu – esu jauna senutė“, – juokiasi ji.

Šiandien visuomenėje labai aktuali problema – patyčios. Silvija Beatričė jų nepatyrė mokykloje, kurioje mokėsi su reginčiaisiais. Vis dėlto mergina tiksliai žino, kas tai yra, ir pajuto tai ne iš ko kito, o iš likimo brolių ir seserų specialiojoje mokykloje. Čia tyčiojosi tokie iš tokių.

Silvija Beatričė – vienturtė, tačiau nenusimena, kad neturi nei brolių, nei seserų.

„Mėgstu solo partijas – tiek gyvenime, tiek scenoje. Pamenu, kai man, aštuonmetei, reikėjo eiti į choro pamokas! Jūs juokaujate? Tėvams ir mokytojams pasakiau, kad jei reikės eiti į chorą, pabėgsiu. Be to, mano negaliai reikia būti vieni – juk nerasciau daiktų, kuriuos pasidėdu į tam tikrą vietą! Tai mane gerokai nervintų. Džiaugiuosi ramybe namuose. Kai rašau knygas, noriu tylos“, – pasakoja mergina.

Silvija Beatričė niekada nesvarstė atsiskyti svajonės ir rinktis „lengvesnį“ kelią. Pianiste su juodais akiniais save kartais pavadinanti muzikantė neslepia – buvo labai daug žmonių, kurie norėjo, net įkyriai varė ją studijuoti vokalo – klasikinio dainavimo. Jo mokytis mergina pradėjo vietoj choro nuo 8 metų, turėjo gerų dėstytojų.

„Juk dainuoti daug paprasčiau – paklausai melodijos, išmoksti žodžius ir dainuoji – natų skaityti čia nereikia. Turiu absoliučią klausą – tad yra ir tokių kūrinių, kuriuos galiu paskambinti iš klausos. Bet dažnai man prireikia ir dėstytojo pagalbos.

Fortepijonas – mano pašaukimas. Kartais būna dienų, kai reikia ruošti vokalo koncertui ir pagaunu save galvojančią, kad tai man nerūpi, tai – ne mano. Ir šiandien manau, kad kita specialybė man nebūtų geriau, – nesijausčiau laiminga“, – įsitikinusi ji.

Sako, blogas tas kareivis, kuris nenori būti generolu. Pati didžiausia Silvijos Beatričės svajonė – sugroti rečitalį Carnegie Hall (koncertų salė Niujorke, JAV – red. past.). Truputį mažesnė, bet irgi didžiulė svajonė – baigti doktorantūros studijas Maskvos valstybinėje P. Čaikovskio konservatorijoje.

„Visos kitos mano svajonės realesnės – noriu pabaigti ne tik bakalauro, bet ir magistro studijas, norėčiau dirbti dėstytoja. O susijusios ne su profesija... Esu karjeros moteris. Ne kartą esu sakiusi, kad jei atsiras tinkamas vyras – tegu, bet jei jo nebus – ir nereikia. Tikrai nesu iš tų, kurios tikslas – šeima ir daug vaikų aplinkui gražioje verandoje su vaizdu į sodą“, – sako Silvija Beatričė.

„Pasaulis be muzikos?
Būtų labai liūdna.
Negalėtume atsipalaiduoti.
Jei nebūtų fortepijono,
nežinau, kaip išgyvenčiau.
Kartais juokauju, kad jei
nebūtų fortepijono, man
nebereikėtų nieko.“

Projektą „Studijų
prieinamumo didinimas“
įgyvendina Valstybinis
studijų fondas

ROMŲ TAUTYBĖS PANEVĖŽIETIS: JAUČIU, KAD Į MANE ŽIŪRI KITAIP

Panevėžyje gyvenančio Romo Beresnevičiaus akys krypta į žemėlapią. Tiksliau – į vieną jo tašką. Tas taškas – Ukraina. Romų tautybės 25 metų Romanas turi svajonę: į Lietuvą visam laikui parsivežti žmoną ir dukrą, šiuo metu gyvenančias Ukrainoje. Tačiau tam reikia nueiti kelią, kurio pradžia ne tokia jau lengva.

Nors Romanas vedęs, kartu su savo žmona Jana jie kartu būti negali. Jana yra Ukrainos pilietė, todėl, norint ją priregistruoti savo būste, reikia leidimo gyventi Lietuvoje. Jis išduodamas nurodžius gyvenamąją vietą ir sukauptus lėšų pragyvenimui – tris tūkstančius eurų, taip pat reikia turėti nuolatinį pragyvenimo šaltinį.

Kaip ir dauguma romų tautybės žmonių, Romanas vertina šeimą, buvimą kartu ir artimus santykius su vaikais. Galbūt todėl vyras atsisakė ir pasiūlymo dirbti užsienyje – nepanoro išvažiuoti iš namų ilgesniam laikui.

Lietuvoje Romanas gyvena su trejų metų dukrele, o mažoji, gimusi vos prieš kelis mėnesius, gyvena su jo žmona Ukrainoje. Reikia daug atklaus darbo ir pastangų, kad šeima būtų kartu.

„Pirmieji žingsniai jau žengti, aš turiu legalų darbą, įgijau specialybę, apie kurią ir svajojau“, – sako Romanas.

Lietuvoje savo ateitį kuriantis R. Beresnevičius sako, kad be pagalbos tuos žingsnius žengti būtų sunku. Mat visų pirma jam reikėjo įgyti specialybę. Tik 2 klases baigęs Romanas iki šiol jos neturėjo.

„Aš pats ėmiau ieškoti, kaip galėčiau įgyti specialybę. Taip atradau šį projektą. Jis man padėjo įgyti specialybę, įsidarbinti“, – pasakoja pašnekovas.

Kursus R. Beresnevičius baigė Panevėžio darbo rinkos mokymo centre. Mokytis nebuvo sunku, nes vairuoti Romanas pradėjo būdamas 18 metų. Iki šiol jis turėjo tik B kategoriją, o įgyti aukštesnę kvalifikaciją reikėjo pinigų. R. Beresnevičius šiemet dalyvavo projekto teikiamose konsultacijose ir rengiamuose mokymuose.

„Baigęs mokslus netrukus pradėjau dirbti Panevėžio autobusų parke. Esu vairuotojas. Darbas man labai patinka. Gal todėl ir su keleiviais sutariu, nekonfliktuoju. Nors būna įvairių žmonių, tačiau aš su jais bendrą kalbą randu. Labiausiai žmonės pyksta, kai dėl vieno ar kito priežasčių tenka atsilikti nuo grafiko“, – pasakoja R. Beresnevičius.

Romanas teigia, kad legalus darbas jam labai svarbus. Tai – oficialus jo pragyvenimo šaltinis, nėra mažas ir atlyginimas. Tad dabar jis kaupia pinigus, kad turėtų reikiamą sumą ir galėtų į Lietuvą parsigabenti žmoną su mažąja dukrele.

Iki šiol R. Beresnevičius vertėsi įvairiais atsitiktiniais darbais. Tačiau visada norėjo dirbti vairuotoju. Be to, vyras teigia, kad susirasti darbą jam yra sunkiau ir dėl savo tautybės.

„Jaučiu, kad į mane žiūri kitaip. Gal Lietuvoje požiūris į romus pasikeis, kai čia pradės gyventi įvairesnių tautybių žmonės“, – svarsto panevėžietis.

7

Projektą „Dirbkime kartu su romais – naujos darbo galimybės ir iššūkiai“ įgyvendina viešoji įstaiga Romų visuomenės centras

A man with a shaved head and a light beard is smiling and looking towards the camera. He is wearing a light blue polo shirt with the 'JACK & JONES' logo on the chest and sleeve. His arms are crossed. The background is a blurred industrial or construction site with a prominent yellow diagonal beam. The image has a white, torn-edge border on the right side.

„Gal Lietuvoje požiūris
į romus pasikeis, kai čia
pradės gyventi įvairesnių
tautybių žmonės.“

„Maniau, kad galiu sustoti
kada panorėjęs. Bet atsisėdęs
vienas su savimi ir būdamas
sąžiningas sau suvokiau, kad
be pagalbos aš negaliu nieko.
Sustoti nebegalėjau.“

Projektą „Asmenų, priklausomų
nuo psichoaktyvių medžiagų,
socialinė integracija“ įgyvendina
Narkotikų, tabako ir alkoholio
kontrolės departamentas,
vienas iš partnerių -
VŠĮ „Vilties švyturys“

RIMANTAS: VISADA JAUČIAU, KAD GYVENU NE SAVO GYVENIMĄ

Šiandien savo blaivų gyvenimą vilnietis Rimantas jau skaičiuoja ne dienomis ir net ne savaitėmis, kaip kad buvo visai neseniai, – jo laiko matas yra mėnesiai. Tas laikas, kai tvirtai pradės skaičiuoti metus, – tiki vaikas – irgi ateis.

„Esu blaivus jau (arba dar tik) 15 mėnesių. Gyventi stengiuosi šia akimirka. Čia ir dabar galiu branginti kiekvieną blaivią akimirką. Pagaliau“, – šypsosi jis.

Svajonės? Jas Rimantas vadina kitaip – tikslais. Ir jų vilnietis turi: sukurti šeimą, pastatyti namą, padėti kitiems. Jaunas vyras gyvenimą šiandien jau tvirtai laiko savo rankose. O dar visai neseniai buvo kitaip.

Vaikino tėvai neatsisakydavo alkoholio. Dėl to ir gerų prisiminimų iš to laiko, kai dar nebuvo pasukęs klystkeliais, daug neišlikę. Nors tėvai rūpinosi juo tiek, kiek galėjo.

„Dabar, kai mano požiūris ir vertybės kardinaliai pasikeitusios, suprantu, kad nuo pat vaikystės man trūko tėvų meilės, dėmesio. Jos gaudavau nedaug, o jei ir gaudavau, nevertinau. Mano autoritetais paauglystėje greitai tapo vyresni draugai – norėjau būti toks pats „kietas“, – pasakoja Rimantas.

Būtent tada – paauglystėje – vilnietis ir ėmė risti žemyn: tėvai ir jų pamokymai rūpėjo vis mažiau, didžiulę įtaką tuomet vos dvylikos paaugliui darė vyresni „suptantys ir palaikantys“ draugai, o norėdamas nuo jų neatsilikti jis įniko ne tik į alkoholį, bet neilgai trukus ir į narkotikus.

Pirmą kartą nuo alkoholio Rimantas stipriai apsvaigo būdamas vos dvylikos. Jis prisimena, kad tuomet iš tėvų nesulaukė nei bausmės, nei griežtesnio žodžio. „Visiems nutinka, pasitaiko“, – sureagavo tėvai, išvydę sunkiai ant kojų besilaikančią sūnų.

Rimantas neslepia – įvykių, esant apsvaigus nuo alkoholio ar narkotikų, kurie iki širdies gelmių sukrestų blaivų žmogų, jo gyvenime būta ne vieno ir ne dviejų.

„Vienas ryškesnių prisiminimų – kai buvau 13-os ar 14-os metų. Vienas vaikinukas iš mūsų kompanijos buvo skolingas kitiems pinigų. Žinoma, už narkotikus. Tuo metu jau vartoju ir aš. Tas vaikinukas buvo mano draugas, todėl kai vyresnieji jį vedėsi į sostinės Vingio parką, ėjau kartu.

Draugą metaline antena talžė tol, kol jis nebegalėjo pajudėti. O tada liepė jam keltis ir išsikasti duobę. Atsikelti jis nebegalėjo. Stovėjau šalia ir verkiau – raudojau. Man buvo be galo baisu, siaubingai baisu, suvokiau, kad ir man taip gali nutikti... Tą siaubingą baimę atsiminsiu visada“, – pasakoja Rimantas.

Po šio įvykio vaikas paliko kompaniją. Manė, kad visam laikui. Tačiau neilgai trukus jis vėl įsiliejo į bendrą veiklą. Vėl grįžo prie senų įpročių.

Nuo 16 metų Rimantas gyveno pas seserį – ji su vyru, tuomet dar vaikinų, jau tada suprato, kad brolio gyvenimas rita si žemyn ir jam reikia pagalbos. Ne kartą jis buvo priartėjęs ir prie savižudybės. Būtent sesuo vaikinui parodė, kas yra motiniška meilė, išmokė atsakomybės, o svarbiausia – rūpinosi ir mylėjo.

„Sakoma, turi pasiekti dugną, kad pradėtum kilti. Mane sukrėtė vienas rytas. Po daugiadienių sėdėjau vienas kambaryje. Žinoma, ir vėl su buteliu. Dabar suprantu, kad tai buvo Dievo ranka. Visa realybė, visi mano išgyventi įvykiai staiga tarsi nukrito man ant galvos. Būtent tuo metu staiga išblaivėjau ir suvokiau, kad pats griau nu gyvenimą. „Viskas, Rimantai, čia ir dabar yra ta akimirka, kai turi kažką daryti ir keistis“, – pagalvoju“, – pasakoja jaunas vyras.

Rimantas suprato, kad privalo pasirinkti: jeigu renkasi toliau gerti, renkasi dugną, gyvenimą gatvėje, vienatvę be namų ir artimųjų. Kitas kelias – bandyti dar kartą.

Tuomet dar būdamas neblaivus jis paprašė sesers išvežti jį detoksikacijai, o paskui iš karto į reabilitacijos centrą „Vilties švyturys“.

„Prašiau Dievo balsu, meldžiausi, prašiau pagalbos. Visada jaučiau, kad gyvenu ne savo gyvenimą, kad noriu gyventi kitaip“, – sako vilnietis.

Turintiesiems priklausomybių Rimantas pirmiausia pataria tą baisią realybę pripažinti sau – ne aplinkiniams. Tai pirmas ir svarbiausias žingsnis šviesesnio gyvenimo link. Antra, reikia išmokti save pamilti. Vyras niekada nesijautė šaunuolis, nemokėjo savęs pagirti, būti iškelta galva – labiau jausdavosi nevisavertis ir kone kiekviename žingsnyje smerkė save.

„Trečia – būkite drąsūs. Jei drąsiai pripažinsiu, kas ir koks esu, kad man reikia pagalbos, – nueisiu ir paprašysiu jos“, – pataria vaikas.

Šiandien Rimantas save vadina laimingu žmogumi. Jis puikiai sutaria su vyresne seserimi ir jos šeima, bendrauja su tėvais, dirba mėgstamą darbą maitinimo srityje, turi savo namus, automobilį, knygų, kurias mėgsta skaityti.

„Nevadinu save kitu žmogumi. Ir šiandien esu tas pats ir nenubraukiu savo praeities. Tik puikiai suvokiau, kad turėjau ateiti iki šiandienos taip, kaip atėjau, kad pradėčiau vertinti tai, ką turiu, kad jausčiausi dėkingas už viską, ką turiu ir koks esu dabar.

Kas mane daro laimingą? Džiaugiuosi, kad man sekasi. Ryte atsikėlęs išeinu į balkoną su kavos ar arbatos puodeliu, įkvepiu gaivaus oro ir pagalvoju: ar man reikia ko nors daugiau? Turiu viską“, – teigia Rimantas.

MOKYKLOS DIREKTORĖ INA: TIK MYLĖTI NEUŽTENKA. REIKIA IR NUJAUSTI

„Žmogaus patirtis dar nėra viskas“, – sako Jonavos „Lietavos“ pagrindinei mokyklai vadovaujanti Ina Skurdelienė.

„Kai dirbau Kaune, susidariau įspūdį, kad daug visko moku, daug ką galiu. Dirbau prestižinėje mokykloje, kur galimybės yra didelės, stiprus tėvų palaikymas, paramos fondas, mokykloje, kurioje gali svajoti, o svajonės pildosi, kur turi ne tik emocijų, bet ir finansinį pagrindą joms įgyvendinti“, – pasakoja Ina.

Neplanuoti asmeninio gyvenimo pokyčiai privertė keisti aplinką ir keistis pačiai – sudėlioti save tarsi iš naujo, vėl pradėti tikėti savimi. Pažįstamas pasiūlė moteriai dalyvauti konkurse kitoje mokykloje.

„Viduje tarsi užsidegė šviesoforas. Jaučiau, kad degu, kad galėčiau padaryti labai daug ir duoti tiems, kuriems sunkiau. Tai buvo kitas etapas, kitas kontekstas“, – prisimena moteris.

Šiandien Ina Jonavos „Lietavos“ pagrindinėje mokykloje – jau devyneri metai. Čia mokosi kaimynystėje esančių Jonavos vaikų globos namų auklėtiniai, gaušu romų tautybės vaikų.

„Dabar jau galiu pasakyti, kad sekėsi labai įvairiai. Iš pradžių, kai tik atėjau dirbti, iš aplinkos girdėjau, kad čia baisu. Aš niekaip nesupratau, kas yra baisu. Ieškojau ir neradau. Tai buvo puikūs vaikai ir nuostabios auklėtojos. Dėl jų visiškai neturėjau rūpesčių ir problemų. Galvą guldžiau, kad tos kalbos netiesa.

Paskui nutiko visokių dalykų. Buvo įvairių vaikų, keitėsi įstatymai. Supratau, kad viskas nėra taip paprasta, kad tik mylėti jų neužtenka. Daugybę dalykų reikia nujausti, kai nelabai įsivaizduoji, ką daryti“, – atvirauja mokyklos vadovė.

Pasak jos, anksčiau užteko vaikus mylėti ir juos prisijaukinti. Bet kuo toliau, tuo dažniau vaikai yra pažeisti psichologiškai. Jie tokie ateina iš savo aplinkos, socialinių sluoksnių. Vien tik meilės ne visada užtenka, reikia ir specialistų pagalbos, kurios yra tiek, kiek yra.

„Dažnai žmogus įsivaizduoja, kad labai daug žino. Bet gyvenimas nubloškia į tokią vietą, kai supranti, kad labai mažai išmanai. Kai pradėjau dirbti Jonavoje, aš taip pat įsivaizdavau, kad žinosiu, ką ir kaip daryti, kad man viskas aišku.

Netrukus suvokiau, kaip man niekas neaišku. O gal ne taip įsivaizdavau. Ar išplaukiau? Vis dar plaukiu. Nardau“, – kalba I. Skurdelienė.

Iš Kauno atvykusi dirbti į Jonavą vadovė tikėjosi, kad pagrindinis darbas bus ugdymas. Bet toli gražu taip nebuvo. Vyko statybos ir buvo daug kitokios veiklos. Moteris manė, kad visi dirba ir mąsto panašiai.

„Kiekvienas mokytojas yra asmenybė, kiekvienas turi savų lūkesčių – tokių, kurių aš neįsivaizdavau. Maniau, kad visų lūkesčiai yra būti gerais mokytojais“, – atvirauja I. Skurdelienė.

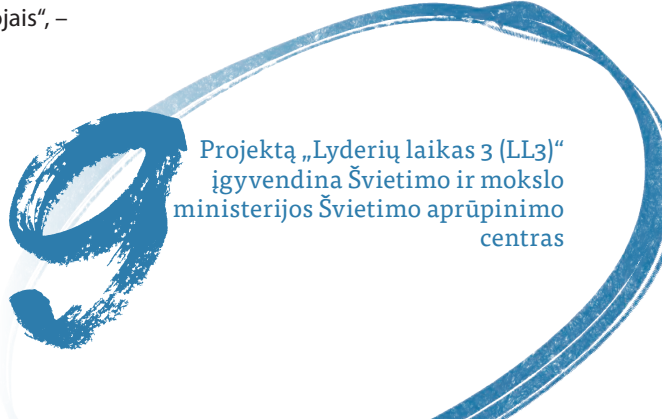
Paklausta apie tai, koks turi būti tobulas mokytojas, Ina sako, jog bet kuri frazė, išarta apie tobulą mokytoją, jai atrodo kaip spekuliacija.

„Žinau tik viena – mokytoju turi būti tas, kuris nori būti mokytoju. Sąžiningai. Jis turi tuo gyventi. Tai be galo sunkus darbas. Geras mokytojas jokiais koeficientais niekada nebus iki galo įvertintas.“

Šiandien Ina gali įvardyti ne vieną svarbią pamoką, kurią jai suteikė pakeistas darbas. Ir tai, kad turima patirtis dar nėra viskas, o papuoles į kitą kontekstą ar aplinkybes, suprantai, kad visiškai tos patirties neturi. Ir tai, kad nereikia tarpusavyje lyginti mokyklų, žmonių ar aplinkos. Ir tai, kad stebėti gyvenimą reikia čia ir dabar, veikti čia ir dabar, šiomis aplinkybėmis.

„Kiekvienas kūnas – ar tai būtų žmogus, ar gyva įstaiga – yra unikalus, tai reikia pripažinti, gerbti ir mylėti. Juk unikalūs veidai paklausūs.

Kodėl bandoma suniveliuoti? Jei žuvytė ir beždžionėlė lanko tą pačią mokyklą, ar abiem ugdymo planas turi būti toks pats – įlipti į medį? Nereikėtų bandyti suvienodinti visų mokyklų su jų pasiekimais, vaikų skaičiumi, ugdymo planu. Kažkas turi būti pirmas, kažkas – antras. Tai minkštoji kultūra: žinoti, pripažinti ir atsirinkti“, – įsitikinusi pašnekovė.

Projektą „Lyderių laikas 3 (LL3)“
įgyvendina Švietimo ir mokslo
ministerijos Švietimo aprūpinimo
centras

„Kodėl bandoma
suniveliuoti? Jei žuvytė
ir beždžionėlė lanko
tą pačią mokyklą, ar
abiem ugdymo planas
turi būti toks pats –
įlipti į medį?“

VYRO SMURTĄ PATYRUSI MOTERIS: ARTIMIEJI NESUPRATO, KODĖL JAM NEATLEIDAU

„Moterys paprasčiausiai bijo ką nors keisti savo gyvenime, nes mano, kad nepakels užgriuvusios naštos, nesulauks aplinkinių palaikymo, gal ir nežino, kur galima kreiptis pagalbos.“

Ją galima vadinti Danguole arba Vilija. Galima ją vadinti Birute arba Lina. Tai – jokio skirtumo, mat Lietuvoje gyvena daug tokių kaip ji – danguolių, vilijų, biručių arba linų. Todėl šį kartą ją, keturiasdešimtmečio slenkstį perkopusią vieno nedidelio Lietuvos miesto heroję, vadiname – tebūnie – Dalia.

Dalia dirba ir augina tris nepilnamečius vaikus. Moteris ir jos vaikai ilgiau nei dešimt metų kentė sugyventinio psichologinį smurtą, kuris vėliau peraugo į fizinį.

Nuolatinis pažeminimas, kritika, menkinimas – tokia buvo Dalios kasdienybė. Vyras moterį užgauliodavo ir plūsdavo necenzūriniais žodžiais, net matant ir girdint vaikams.

Vieną dieną Dalios kantrybė trūko – moteris iškviėtė policiją, dėl smurto artimoje aplinkoje vyras buvo sulaikytas, o byla netrukus atsidūrė teisme. Bet teismo sprendimas buvo tik vieno etapo pradžia – jis nesugrąžino kitų dalykų: pasitikėjimo savimi, nenumalšino išgyventos baimės ir nerimo, kad vyras ims ir sugrįš į namus.

„Pagalbos ryžausi kreiptis, kai jis ėmė smurtauti fiziškai. Iškviečiau policiją. Tiesiog baigėsi mano kantrybė. Psichologinę ir socialinę pagalbą man pasiūlė socialinė darbuotoja. Sutikau. Nuo to laiko ir dalyvauju individualiose bei grupinėse konsultacijose“, – pasakoja Dalia.

Iki tol apie savo skausmą tik artimiausiai draugei išdrįsusi pasipasakoti Dalia sako supratusi, jog vis dėlto reikalinga ir profesionali specialistų pagalba. Tapo aišku, kad vienai bus labai sunku viską atlaikyti. Moters artimieji nelabai supranta, kodėl, tiek metų tylėjusi, ji staiga persigalvojo ir vyrui neatleido.

„Moterys paprasčiausiai bijo ką nors keisti savo gyvenime, nes mano, kad nepakels užgriuvusios naštos, nesulauks aplinkinių palaikymo, gal ir nežino, kur galima kreiptis pagalbos. Kentėjau ir aš, vis tikėjausi, kad mano gyvenimas pasikeis, pasikeis santykiai su sugyventiniu. Aš taip pat bijojau daugelio dalykų, trūko pasitikėjimo savimi.“

Tiek psichologinį, tiek fizinį smurtą patyriau vaikų akivaizdoje. Kai vyras ėmė smurtauti fiziškai, vaikai labai išsigando. Vėliau nuolat jautė baimę, kad tik jis negrįžtų. Jie dar nėra dideli – lanko ikimokyklinę ir pagrindinio ugdymo mokymo įstaigas“, – išgyvenimais dalijasi moteris

Dabar Dalia su savo nepilnamečiais vaikais gyvena viena. Sugyventiniui buvo skirtas teismo įpareigojimas pusę metų nesiartinti prie jų gyvenamosios vietos ir dalyvauti smurtinį elgesį keičiančioje programoje.

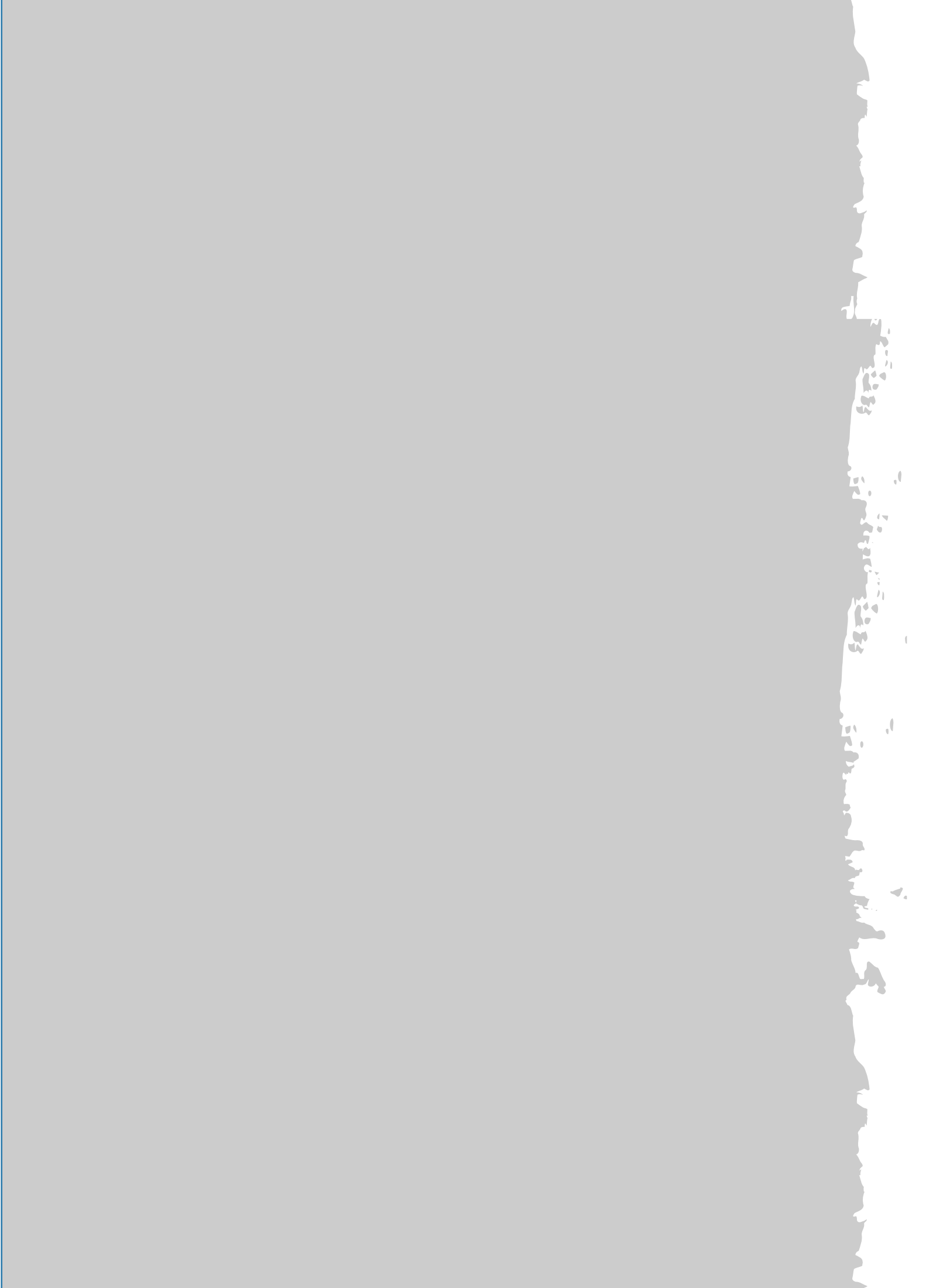
Praeitį moteris prisimena kaip slogų sapną, o jos kasdienybę džiugina paprasti dalykai: buvimas su vaikais, ramūs vakarai, darna ir keturkojis augintinis, kurio seniau neleido įsigyti sugyventinis.

Dalia džiaugiasi, kad išdrįso, ir sako esanti laiminga. Paklausta, ką patartų kitoms moterims, atsidūrusioms panašioje situacijoje, nedvejoja: „Turėti daugiau drąsos. Įgauti daugiau pasitikėjimo savimi ir nebijoti kreiptis pagalbos. Išdrįsti kalbėti apie patiriamą smurtą šeimoje.“

Projektą „Radviliškio rajono savivaldybės Bendruomeniniai šeimos namai“ įgyvendina Radviliškio raj. savivaldybės administracija

10

esfa

EUROPOS SOCIALINIO
FONDO AGENTŪRA

Kuriame
Lietuvos ateitį

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa